

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 11. Quænam, etiam indeliberatè facta, censeantur retinere malitiam objectivam, & quænam objecta censeantur intrinsecè mala.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42521

eius est effectus, uti si pollutio sequatur ex turpi joco venialiter tantum malo; sed ratio priorum est, quia talis effectus non est in se volutus nec in se liber vel moralis, sed tantum in causa, ergo non videtur habere majorem malitiam, quam sua causa.

An effectus mali sequentes ad peccatum sint confitendi, dicitur l. 6. p. 2. à nu. 943. Quomodo autem effectus ignorantie vel erroris vincibilis sint imputabiles, dictum est l. 1. à n. 755.

Q. 10. An illa, quae inadvertenter fiunt ex consuetudine peccaminosa, sint peccata. R. Non esse, uti satis constat ex dictis, cum hic & nunc non sint voluntaria. Tenet tamen communis sententia cum Lugo de Pœn. d. 16. n. 206. esse obligationem emendandi talem consuetudinem, ex qua sequuntur effectus de se mali & retinentes malitiam objectivam, quando fiunt, licet indeliberate sequantur: an autem confitendi sint, si talis consuetudo culpabiliter maneat, dicitur l. 6. p. 2. à n. 973.

Q. 11. Quanam, etiam indeliberate facta, censeantur retinere malitiam objectivam & quanam objecta censeantur intrinsece mala.

R. Ad 1. Illa retinent malitiam objectivam, quae hoc retinent, propter quod aliàs prohibentur, ita ut si ad illa accederet sola advertentia & libertas, hoc ipso essent formalia peccata: è contrà, si præter advertentiam vel libertatem etiam aliquid aliud ipsis desit ad illud esse, propter quod prohibentur, non retineat malitiam objectivam; v.g. homicidium manet violatio juris alieni, pollutio innaturalis manet damnosa pro-

li ac generi humano, eius carni die Veneri
 factus ab homine usum rationis habente est huius
 prohibitus & manet roboratio corporis, etiam
 fiant in ebrietate; & ipsamet ebrietas manet ce-
 meraria privatio rationis, quamvis inculpata
 fiat; hæ autem sunt rationes, ob quas illa omnia
 prohibentur, ergo etiam si fiant sine advertentia
 & libertate, retinent malitiam objectivam
 & sunt veluti materia peccati, ad quam non est
 licitum incitare aliquem, sed est obligatio vitandi
 vel emendandi causas per se & proximas illor-
 rum: è contrà verba hæretica, mendacia, perjura-
 ra, si proferantur in ebrietate vel somno, non
 retinent malitiam objectivam, sed sunt, ac si
 conscientie proferrentur, quia non habent hoc
 propter quod prohibentur, nam verba talia ne-
 quidem materialiter sunt hæretica, cum ad hæ-
 resin requiratur actualis cognitio objecti cre-
 dendi & error pertinax circa illud; similiter ad
 mendacium requiritur actualis cognitio falsi &
 assertio illius tanquam veri; ad perjuriam au-
 tem accedere debet advertentia ad interpositio-
 nem testimonii divini secundum dicta l. 3. p. 1.
 n. 172. , ergo ejusmodi verba prolata sine tali
 actuali cognitione non retinent malitiam obje-
 ctivam, adeoque, nisi fortè esset ratio scan-
 dali, nulla est obligatio vitandi, v.g. ebrietatem
 ex hoc, quòd hæc sit causa proxima talium ver-
 borum. Addit J. Sanch. d. 21. n. 13. somnia im-
 pudica nullam habere malitiam objectivam,
 hinc comedentem calida, ut habeat somnia tur-
 pia, non peccare; sed contrà est, quia hoc ipso
 simul intendit motus venerosos, qui habent ma-
 litiam objectivam. Addunt multi, imprecatio-

nes & blasphemias, si fiant sine animo malevolendi proximo vel inhonorandi Deum, etiam non habere malitiam objectivam, hinc docet *Tann.* hic d. 4. q. 3. n. 143. non esse saltem mortale incitare stultum ad effrenda verba blasphema, non intendendo inhonorationem Dei, quia re ipsa non sunt blasphema; addit *Bernal de Sacram.* d. 17. n. 75., si amens tibi minetur mortem, nisi Christum abneget, te posse ore tenus abnegare, nam hoc non est Christum negare, cum non sit loqui, sed quoddam locutio non sit nisi ad rationis compotem: Sed *Delbene de Imm.* eccl. c. 13. d. 1. & *Lugo de Pœnit.* d. 16. n. 210. rectè notant, si hæc fiant ab habente usum rationis, retinere aliquam turpitudinem, & moraliter tribui causanti, nam habet advertentiam ad substantiam actûs, quæ est operatio mali, inhonoratio vel abnegatio Dsi, adeoque videtur esse materialis imprecatio, blasphemia vel abnegatio: Si autem sic proferens nequidem adverterit ad substantiam actûs, quia invincibiliter ignoravit talibus verbis significari ista, in hoc casu quamvis propriè non habeant objectivam vel materiale malitiam, tamen secundùm se adhuc videntur habere aliquam indecentiam, quia apud audientes ingenerant malum sensum; hinc dicit *Oviedo* hic *controv.* 7. n. 60. blasphemias in somno prolatas, aut quas aliquis edoceret psittacum, habere malitiam aliquam objectivam sive indecentiam, ideoque Deum non posse esse eorum causam. Videri potest *Gobat* in *Quin.* t. 5. c. 9. à n. 60. iterumque *oto* c. 19., ubi de hæc questione fusè discurret, & affert valde diversas sententias.

Re ad 2. Ad dignoscendum, an aliquod obiectum sit intrinsecè bonum aut malum, adeoque à n. iure naturæ licitum an illicitum, dant hâc regulam Lugo, Palav. Haun. & alii Recentiores, hic a. va. Rel. affe. circ. ide. bile. per. mi. der. iam. ten. tus. cor. pti. eret. tio. Ges. ne. du. vel. ne. tib. Re. da. vie. feu. rat. tal. qu. de. offe. consideremus, quid homines pro priori ad hanc communis humanam, aut saltem pro statu quo incerti fuissent, an unquam futuri fuissent partes huius communis humanæ, quid, inquam, tum voluissent, aut iudicassent ad bonum commune huius communis humanæ esse, vel liceret vel non liceret: quod enim propter bonum commune iudicassent debere esse licitum hoc censetur intrinsecè bonum; quod iudicassent non debere esse licitum, censetur intrinsecè malum. Si dicas, ad commune bonum fuisset melius, fieri, v. g. unum mendacium, quam si illo damnari totum mundum, ergo tale mendacium non erit intrinsecè malum. *Re.* Dato autem negando consequens, quamvis enim ad commune bonum melius fuisset fieri tale mendacium, tamen non fuisset melius licere, quia ex licentia mendacii in unico etiam casu, gravissimum malum imminerebat generi humano, sed quod homines sibi persuasissent esse licitum mentiri, ubi mille bonum inde posset nasci, quod sibi quisque pro sua passione persuasisset esse hic & nunc, si que fuissent frequentata mendacia, atque fuissent licita, & eversum commercium humanum. Et ideo inferunt cit. Auctores, in aliquibus legibus naturæ nullam esse exceptionem, nempe in iis, in quibus si admitteretur aliqua exceptio, tota lex esset inutilis, propter circumstantias periculi, vel propter abusum ex privato cuiusque arbitrio, cuius rei exemplum dedi l. 3. p. 2.

à n. 910. in materia venerea, quod declarabitur hic à n. 98. Et aliud exemplum est, si liceret privatâ auctoritate occidere personam noxiam Reip., nam ex odio, invidia aliove simili pravo affectu facillimè conciperetur iudicium, jam esse circumstantiam, in qua hoc liceat. Atque etiam ideo humane leges obligant illos, quibus probabile est leges illas non esse utiles Reip., quia si quis per hoc privatum iudicium posset eximi, pluri- mi de legibus perversè præsumerent easque elu- derent; hinc melius fuit omnes ligari lege, et- iam tum, quando ex privata ratione posset præ- tendi exceptio. E contra tamen rectè notat Mau- vus de just. q. 150. aliquas leges naturales esse in cordibus nostris scriptas etiam cum suis exce- ptionibus, v. g. *Vota obligant, nisi remittantur; se- cretum non est revelandum, nisi noceat Reip.* &c. Ra- tio enim dicitur has exceptiones cadere in illas le- ges, neque ideo sequitur aliquid contra commu- ne bonum: quia tamen in aliquibus objectis sæpe dubium est, an commune bonum postulet hoc vel illud, hinc in multis disceptant Theologi, sit- ne hoc iure nature malum necne, aliis affirman- tibus, aliis negantibus.

Q. 12. Quid dicendum sit de peccato philosophico. 49.

R. De hoc orti sunt magni motus ratione cujus- dam thesæ ab uno è Societate JESU defensæ Di- vione, quæ sic habebat, Peccatum philosophicum seu morale est actus humanus disconveniens nature rationali & recte rationi; Theologicum verò & mor- tale est transgressio libera divine legis: Philosophicum quantumvis grave, in illo, qui Deum vel ignorat vel de Deo actu non cogitat, est grave peccatum, sed non est offensa Dei, neque peccatum mortale dissolvens amicitiam

tiam